

**AXBOROTLASHGAN JAMIYATDAN
RAQAMLASHGAN JAMIYAT SARI:
TA'LIMDAGI TRANSFORMATSIYALAR**
Chirchiq, 2025-yil 21-noyabr

**FROM THE INFORMATION SOCIETY TO THE
DIGITAL SOCIETY: TRANSFORMATIONS IN
EDUCATION**

Chirchiq, 21 November 2025

**ОТ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА К
ЦИФРОВОМУ ОБЩЕСТВУ:
ТРАНСФОРМАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ**
Чирчик, 21 ноября 2025 года

**“RAQAMLASHGAN JAMIYATDAN AXBOROTLASHGAN JAMIYAT SARI:
TA'LIMDAGI TRANSFORMATSIYALAR”
mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiya
TASHKILIY QO'MITASI**

Rais: G.I.Muxamedov – Chirchiq davlat pedagogika universiteti rektori

Tashkiliy qo'mita a'zolari:

- B.X. Eshchanov** – Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor
- S.B. Qorayev** – Yoshlar masalalari va ma'naviy ma'rifiy ishlar bo'yicha prorektor
- D.B. Axmadjanov** – O'quv ishlari bo'yicha prorektor
- O.A. Ortiqov** – Moliya va iqtisod ishlari bo'yicha prorektor
- S.X. Gayupova** – Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'lim boshlig'i
- F.A. Ikramov** – Texnik foydalanish va xo'jalik bo'limi boshlig'i
- R.A. Ikramov** – Gumanitar fanlar fakulteti decani
- G.G'. G'affarova** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini mudiri

Tashkiliy qo'mitaning ishchi guruhi:

- S.N. Berdikulov** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini professori
- M.X. Borotov** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini professori
- Sh.X. Tog'ayev** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini dotsenti
- B.M.Qandov** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini dotsenti
- G.S. Raxmonva** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini dotsent v.b.,
- F.A. Ibroximov** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini katta o'qituvchisi
- A.A. Yo'ldoshev** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini o'qituvchisi
- O.T. Berkinov** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini o'qituvchisi
- D.A. Norboyeva** – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi kafedrasini o'qituvchisi

YOSHLARDA HARBIY MADANIYAT KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOY LOYIHALASHTIRISH ASOSLARI

Qaxxorov Siyovush

NamDU mustaqil tadqiqotchi.

Annotatsiya: Maqolada Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik (ChQBT) tizimida yoshlarda harbiy madaniyat kompetensiyalarini shakllantirish jarayonining ijtimoiy loyihalashtirish asosida takomillashtirish yo'llari yoritilgan. Ta'lim jarayonida "Vatan himoyachisi" konsepti orqali yoshlarning ma'naviy, axloqiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishning ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, harbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda ijtimoiy prognozlash, diagnostika va ekspertiza usullarining o'rni ilmiy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy loyihalashtirish, harbiy madaniyat, Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik, "Vatan himoyachisi" konsepti, professional kadrlar tayyorlash.

Аннотация: В статье освещены пути совершенствования процесса формирования у молодежи компетенций в области военной культуры в системе допризывной военной подготовки (ДВП) на основе социального проектирования. В ходе образовательного процесса через концепт "Защитник Родины" обоснована значимость развития духовного, нравственного и интеллектуального потенциала молодежи. Также научно проанализирована роль методов социального прогнозирования, диагностики и экспертизы в процессе модернизации системы военного образования.

Ключевые слова: социальное проектирование, военная культура, допризывная военная подготовка, концепт «Защитник Родины», подготовка профессиональных кадров.

Abstract: The article highlights the ways to improve the process of developing military culture competencies among youth within the pre-conscription military training (PCMT) system through social design. The significance of enhancing the spiritual, moral, and intellectual potential of young people is substantiated through the concept of the "Defender of the Motherland." The study also provides a scientific analysis of the role of social forecasting, diagnostics, and expert evaluation methods in the modernization of the military education system.

Keywords: social design, military culture, pre-conscription military training, "Defender of the Motherland" concept, professional personnel training.

Harbiy ta'lim tizimida professional kadrlar tayyorlash jarayoni zamonaviy jamiyatning ijtimoiy, madaniy va raqamlashtirish sharoitida yangi mazmun kasb etmoqda. Xususan, yoshlarda harbiy madaniyat kompetensiyalarini shakllantirish uchun tayyorgarlik tizimi nafaqat tashkilotchilik yoki fan sohasi, balki ijtimoiy boshqaruv va sotsiologik tahlil ob'ekti sifatida ham o'rganilishi lozim. "O'zbekiston - 2030 Strategiyasi"ning 1-yo'nalishida - sifatli ta'lim-tarbiya masalasi, ta'lim tizimini izchil va manzilli isloh qilish orqali ilm-fanni rivojlantirishning strategik vazifalari [1, 4] belgilab berilgan bo'lib, ta'lim sifatini oshirish zarurati siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy muhitdagi o'zgarishlar jarayonlarining tezlashishi, yangi global muammolar va axloqiy ziddiyatlarning paydo bo'lishi bilan bevosita bog'liq ekanligi ta'kidlangan.

Zamonaviy Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik (ChQBT) tizimida yoshlar nafaqat buyruq ijrochisi, balki ijtimoiy muhitni tashkil etuvchi, shaxsiy tarbiya va boshqaruv faoliyatini uyg'unlashtiruvchi sub'ekt sifatida qaraladi. Shuning uchun, ChQBT tayyorgarligini ijtimoiy loyihalashtirish asosida tashkil etish dolzarb ilmiy va amaliy vazifa hisoblanadi.

Ijtimoiy loyihalashtirish ta'lim tizimini rivojlantirishdagi strategik instrumentlardan biri bo'lib, u tizimli modellashtirish bilan uzviy bog'liqdir. Tizimli modellashtirish ta'lim texnologiyasini ishlab chiqishni o'z ichiga oladigan uzliksiz jarayon bo'lib, uning funksional mazmuni o'quv kurslari va rejalarni tuzish, moddiy-texnika bazani aniqlash, o'quvchi kontingent prognozini hisoblash kabi vazifalarni bajaradi. Bundan farqli ravishda, ijtimoiy loyihalashtirish ta'lim dasturiga mos ijtimoiy muhitni yaratishni ko'zda tutadi ya'ni, potensial foydalanuvchilar muhitining bo'lajak vatan himoyachilarining ijtimoiy, axloqiy va motivatsion tayyorligini ta'minlash bosqichlarini qamrab oladi. Har bir bosqichning konsepti yoshlarda harbiy madaniyatni, vatanparvarlik sifatlarini shakllantirishga o'ziga xos ta'sir ko'rsatadi. Yu.S. Stepanov ta'kidlaganidek, "konsept" bu "nafaqat mantiqiy tushuncha, balki emotsional, madaniy va psixologik komponentlarni o'z ichiga olgan ijtimoiy-ilmiy tajriba majmuasi" hisoblanadi [2,3]. Shu nuqtai nazardan, yoshlarni ChQBT uchun asosiy konsept sifatida "Vatan himoyachisi" g'oyasi ilgari suriladi. Harbiy madaniyat kompetensiyasining yuqori darajasi harbiy xizmatchining harbiy madaniyatga oid bilim, ko'nikma va qadriyatlarini chuqur anglab, ularni doimiy ravishda takomillashtirishi, strategik darajada targ'ib qilishi va boshqalarga etkazishda faol liderlik qilishi bilan tavsiflanadi. Bu daraja kreativ (ijodiy) yoki transformativ daraja deb ham ataladi va harbiy shaxsning yuksak axloqiy ong, madaniy mas'uliyat hamda intellektual etuklik darajasini ifodalaydi. Albatta mazkur konsept milliy qadriyatlarga tayangan holda ma'naviy, jismoniy va axloqiy fazilatlarini birlashtiradi. U "jasorat" tushunchasini markaziy kategoriya sifatida belgilaydi va yoshlarda harbiy madaniyat va harbiy etosning ijtimoiy-axloqiy modelini shakllantiradi.

Xalqaro tajribaga ko'ra, zamonaviy ta'lim modellari uch darajali tizim asosida quriladi: kompetensiya – ixtisos – profil [3,5]. ChQBT uchun bu tizim quyidagicha ifodalanadi. Ya'ni, "Vatan himoyachisi" konseptiga mos ma'naviy, jismoniy va axloqiy fazilatlarini rivojlantirish; zamonaviy ijtimoiy boshqaruv va albatta harbiy soha madaniyati. Bunday yondashuv yoshlarni oddiy harbiy xizmatning barqarorligi butun tizim barqarorligiga ta'sir ko'rsatadi. Shu bois ChQBT mazmunan modernizatsiya qilinishi va professional darajaga ko'tarilishi zarur. Buning uchun sohaga oid masalalarni hal qilishda ijtimoiy prognozlash, ijtimoiy diagnostika qilish, ijtimoiy loyihalashtirish[4,1] parametrlarini (motivatsiya, bilim darajasi, jismoniy rivojlanish) sistemali modelning normativ talablari bilan taqqoslash va albatta ijtimoiy ekspertiza ya'ni, tashkilotchilik modellari va "Vatan himoyachisi" konseptining hayotga joriy etilish sifatini baholash usullaridan oqilona foydalanish kerak bo'ladi. Agar mazkur masalalarga maqsadli yondashilsa yoshlarni ChQBTgini takomillashtirishning funksiyaviy yo'nallari yanada oydinlashadi Bunga ko'ra

1. Norma va qiymatlarni saqlash funksiyasi – qonunchilik va me'yoriy bazani takomillashtirish, professional etikani mustahkamlash, sotsiologik nazorat tizimini joriy etish.
2. Maqsadga erishish funksiyasi – samaradorlik mezonlarini belgilash, monitoring va baholash tizimini yaratish.
3. Integratsiya funksiyasi – ilmiy-tadqiqot va amaliyotni uyg'unlashtirish, sotsioproekt infratuzilmasini rivojlantirish.
4. Adaptatsiya funksiyasi – moddiy, kadrlar, axborot va huquqiy ta'minotni kuchaytirish. Shuningdek, milliy qonunchilikda ChQBT doirasida yoshlar harbiy madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy modellarini ishlab chiqish va amaliyotini kuchaytirish.

Ijtimoiy loyihalashtirish harbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning asosiy mexanizmi hisoblanadi. ChQBT doirasida yoshlar harbiy madaniyatini shakllantirish faqat texnik yoki tashkiliy masala sifatida emas, balki ijtimoiy jarayon sifatida ko'rish zarur. "Vatan himoyachisi" konsepti yoshlar shaxsiyatining ma'naviy negizi bo'lib, uning faoliyatini jamiyatning axloqiy va sotsiomadaniy talablari bilan uyg'unlashtiradi. Shunday qilib, harbiy ta'lim tizimida ijtimoiy loyihalashtirishni rivojlantirish nafaqat professional harbiylar korpusini shakllantiradi, balki umummilliy xavfsizlik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda yosh avlod bazasini yanada kuchaytiradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Капустин В.В. Некоторые особенности социальной адаптации личности к военно-профессиональной деятельности // *Власть* – М., 2011. – №10. – С. 80–83.

Xalqaro tajribaga ko'ra, zamonaviy ta'lim modellari uch darajali tizim asosida quriladi: kompetensiya – ixtisos – profil [3,5]. ChQBT uchun bu tizim quyidagicha ifodalanadi. Ya'ni, "Vatan himoyachisi" konseptiga mos ma'naviy, jismoniy va axloqiy fazilatlarini rivojlantirish; zamonaviy ijtimoiy boshqaruv va albatta harbiy soha madaniyati. Bunday yondashuv yoshlarni oddiy harbiy xizmatning barqarorligi butun tizim barqarorligiga ta'sir ko'rsatadi. Shu bois ChQBT mazmunan modernizatsiya qilinishi va professional darajaga ko'tarilishi zarur. Buning uchun sohaga oid masalalarni hal qilishda ijtimoiy prognozlash, ijtimoiy diagnostika qilish, ijtimoiy loyihalashtirish[4,1] parametrlarini (motivatsiya, bilim darajasi, jismoniy rivojlanish) sistemali modelning normativ talablari bilan taqqoslash va albatta ijtimoiy ekspertiza ya'ni, tashkilotchilik modellari va "Vatan himoyachisi" konseptining hayotga joriy etilish sifatini baholash usullaridan oqilona foydalanish kerak bo'ladi. Agar mazkur masalalarga maqsadli yondashilsa yoshlarni ChQBTgini takomillashtirishning funksiyaviy yo'nallari yanada oydinlashadi Bunga ko'ra

1. Norma va qiymatlarni saqlash funksiyasi – qonunchilik va me'yoriy bazani takomillashtirish, professional etikani mustahkamlash, sotsiologik nazorat tizimini joriy etish.
2. Maqsadga erishish funksiyasi – samaradorlik mezonlarini belgilash, monitoring va baholash tizimini yaratish.
3. Integratsiya funksiyasi – ilmiy-tadqiqot va amaliyotni uyg'unlashtirish, sotsioproekt infratuzilmasini rivojlantirish.
4. Adaptatsiya funksiyasi – moddiy, kadrlar, axborot va huquqiy ta'minotni kuchaytirish. Shuningdek, milliy qonunchilikda ChQBT doirasida yoshlar harbiy madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy modellarini ishlab chiqish va amaliyotini kuchaytirish.

Ijtimoiy loyihalashtirish harbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning asosiy mexanizmi hisoblanadi. ChQBT doirasida yoshlar harbiy madaniyatini shakllantirish faqat texnik yoki tashkiliy masala sifatida emas, balki ijtimoiy jarayon sifatida ko'rish zarur. "Vatan himoyachisi" konsepti yoshlar shaxsiyatining ma'naviy negizi bo'lib, uning faoliyatini jamiyatning axloqiy va sotsiomadaniy talablari bilan uyg'unlashtiradi. Shunday qilib, harbiy ta'lim tizimida ijtimoiy loyihalashtirishni rivojlantirish nafaqat professional harbiylar korpusini shakllantiradi, balki umummilliy xavfsizlik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda yosh avlod bazasini yanada kuchaytiradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Капустин В.В. Некоторые особенности социальной адаптации личности к военно-профессиональной деятельности // *Власть* – М., 2011. – №10. – С. 80–83.